

Kohalike omavalitsuste võimekus tagada kvaliteetne ja toimiv lasteaia teenus

Airi Mikli,
Kohaliku omavalitsuse auditi osakonna peakontrolör
Tambet Drell, auditijuht

Riigikogu kultuurikomisjoni istung 3.mail 2016

Riigikontrolli auditist “Lasteaiakohtade kättesaadavus valdades ja linnades”, 2015

- Eestis on puudu rohkem kui 2300 lasteaiakohta 45 omavalitsuses, millest pooled omavalitsused asuvad Harjumaal ja Tartumaal. Olukord on paranemas.
- Suure osa kohtade puudusest saaks lahendada omavalitsuste ja erasektori paremas koostöös, kuid seadus on liiga jäik.
- Lasteaiajärjekord tuleks teha lapsevanemale veebipõhiselt jälgitavaks ning viia kuritarvituste ennetamine ja andmekaitse tasakaalu.
- Majanduskriis on küll läbi, aga paljud lasteaiakasvatajad Tallinnas töötavad sellest ajast saadik veel osakoormusega.
- Kaotada tuleks seadusega antud jäigad nõuded lasteaiatöötajate koosseisule ja ametikohtadele ning võimaldada nende üle paindlikult otsustada lasteaiajuhi ja omavalitsusel, nii nagu see toimub munitsipaalkoolide puhul.

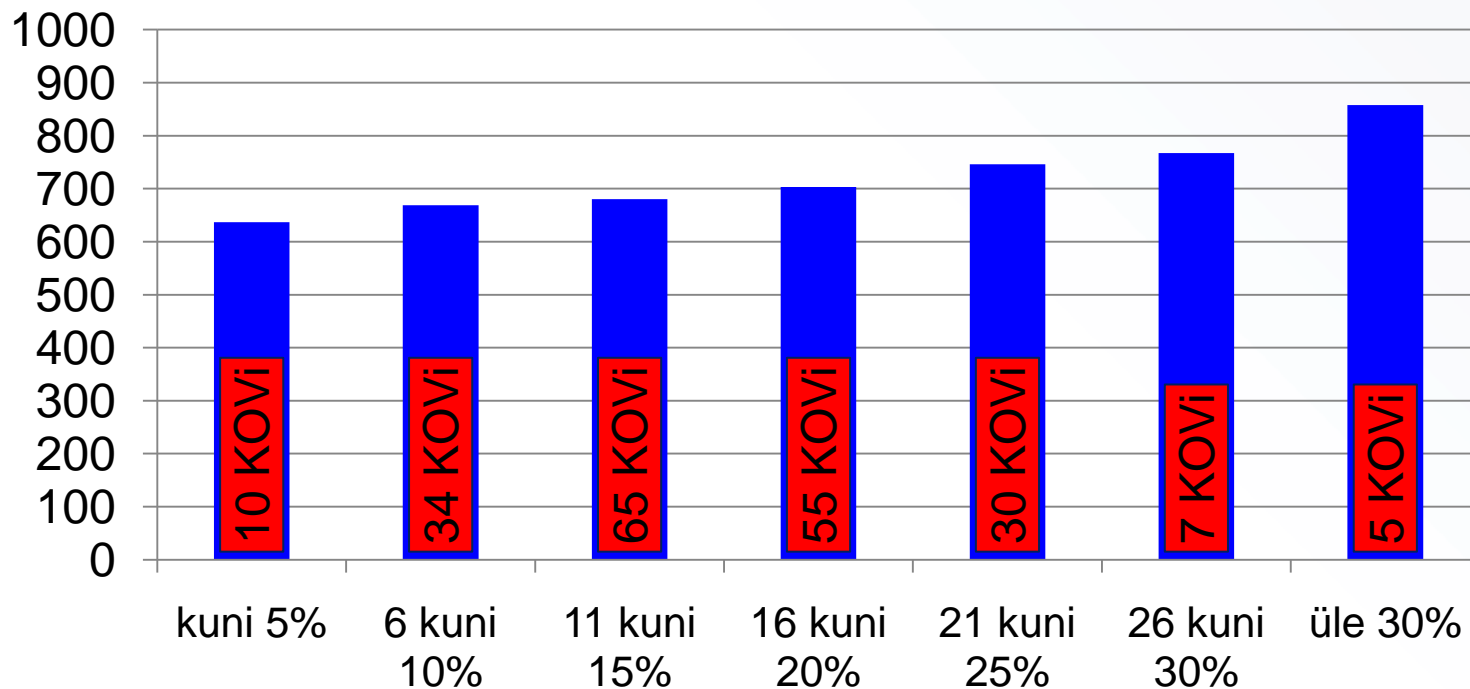
Ideaalpilt -	Tegelikult on:
<ul style="list-style-type: none"> •Lasteaiakoht on kättesaadav. •Lasteaiateenus annab lastele väga hea alushariduse ja tagab erivajaduste varajase märkamise. •Kohalikul omavalitsusel on soov, oskused ja võimekus head lasteaiateenust pakkuda. •Riik on loonud selge raamistiku, mis annab omavalitsustele teenuse pakkumiseks vajalikud eeldused.	<ul style="list-style-type: none"> •lasteaiakoht soovijale tagatud, va suured linnad ja nende lähivallad. Lasteaiakoha kättesaadavus võib kannatada majanduslikel põhjustel või ajalise paindumatuse tõttu. •lasteaiatõpetajate erialase ettevalmistuse tase üldiselt rahuldav. Rohkem tuleks panustada kõrgharidusega õpetajatele ja laste erivajaduste varajasele märkamisele. •KOV-i võimekus sõltub oluliselt tema seatud prioriteetidest. •seadusraamistik ei sea KOVidele olulisi takistusi ja on muutumas paindlikumaks.

Millised on lahendused?

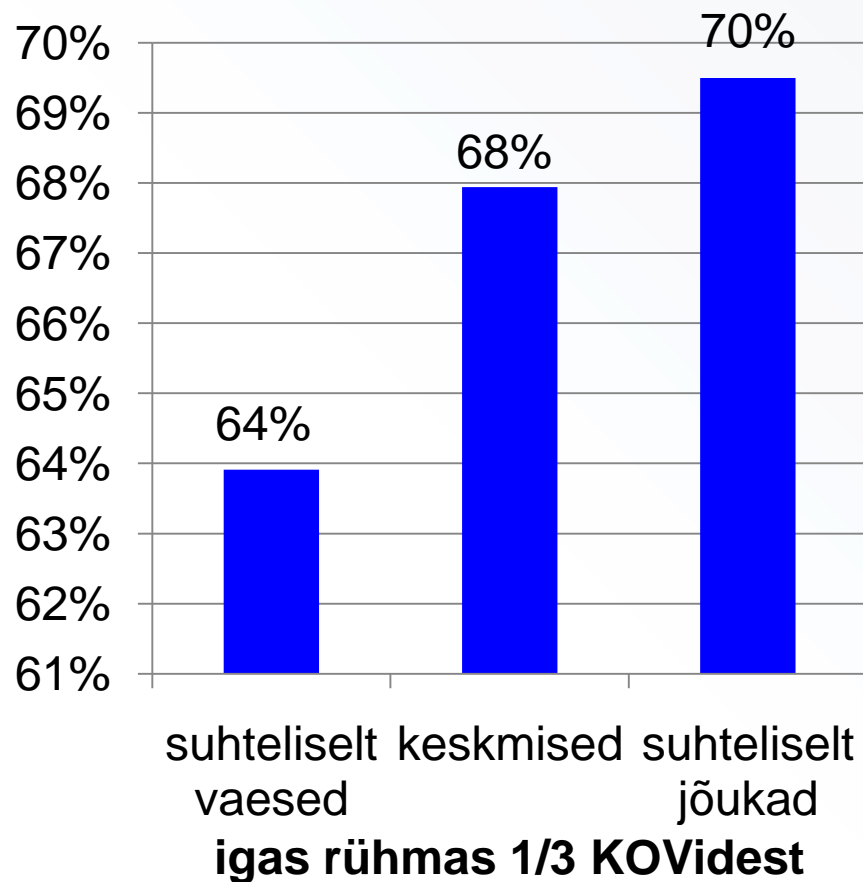
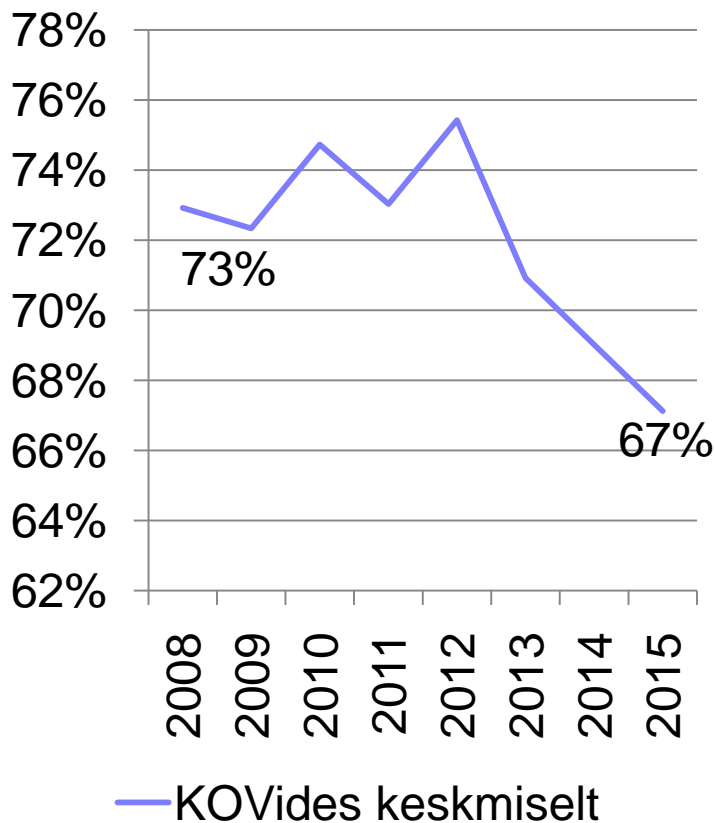
- Rohkem paindlikkust ning omavalitsuste otsustusõigust ja üldist võimekust.
- Panustada enam kõrgharitud õpetajatele ja last toetavatele tegevustele.
- Parandada lasteaiakoha kättesaadavuse kõiki aspekte.

Kus on lasteaiaõpetajal parem palk? Seal, kus lasteaia teenus on prioriteet

Lasteaiaõpetaja palk vastavalt sellele, kui suur osa KOVi tegevuskuludest läheb lasteasutustele

Lasteaiaõpetaja palga suhe kooliõpetaja palga

Kuidas innustada KOVe palku ühtlustama?

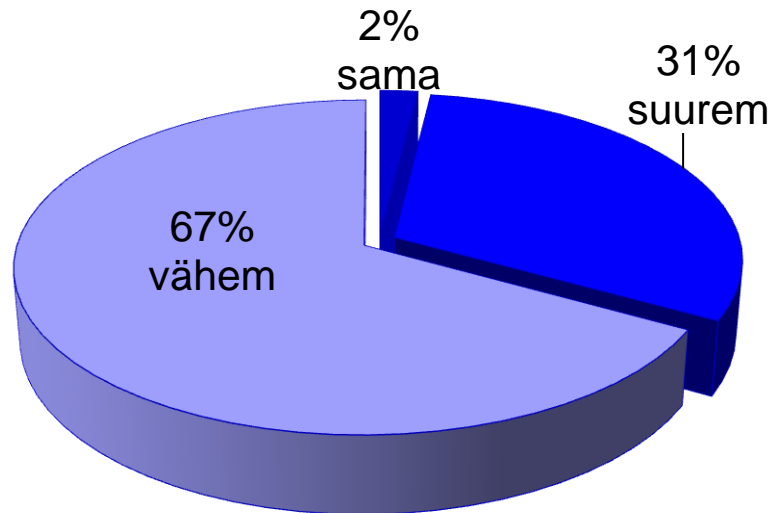
Lasteaiaõpetaja
palgatoetus

- 2008 – 197/24 KOVi

Lasteaiaõpetajate
palkade võrdlus
õpetaja töötasu
alammääraga

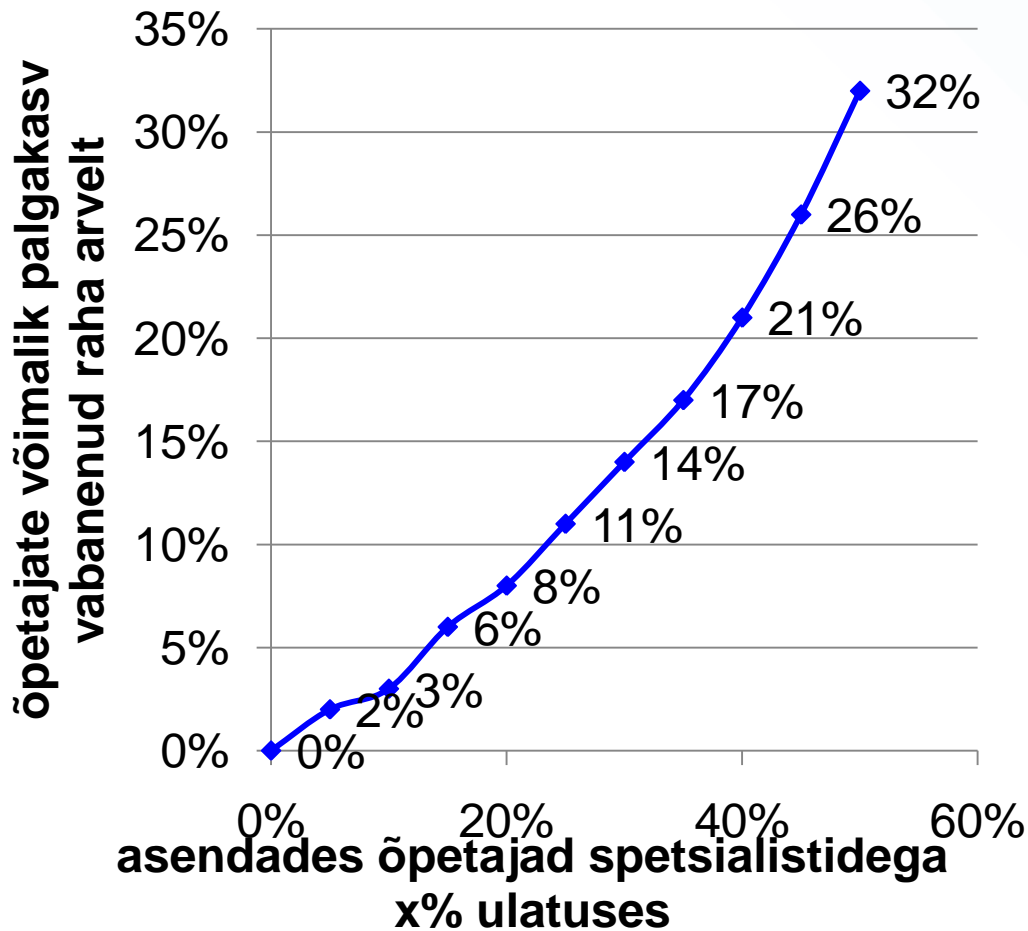
- 2015 – 4/203 KOVi
- 85% (2016) – 34/172 KOVi
- 85% (2015) – 56/150 KOVi

**2/3 KOVides on 2008.aastast
lasteaiaõpetaja palk kooli-
õpetaja palgaga võrreldes
vähenenud**

2+1 vs 1+2 – kõrgharidusega õpetaja + abi

paindlikumad koosseisunõuded alates 2015 aitavad tõsta õpetajate palka kuni 1/3 üldist palgakulu suurendamata

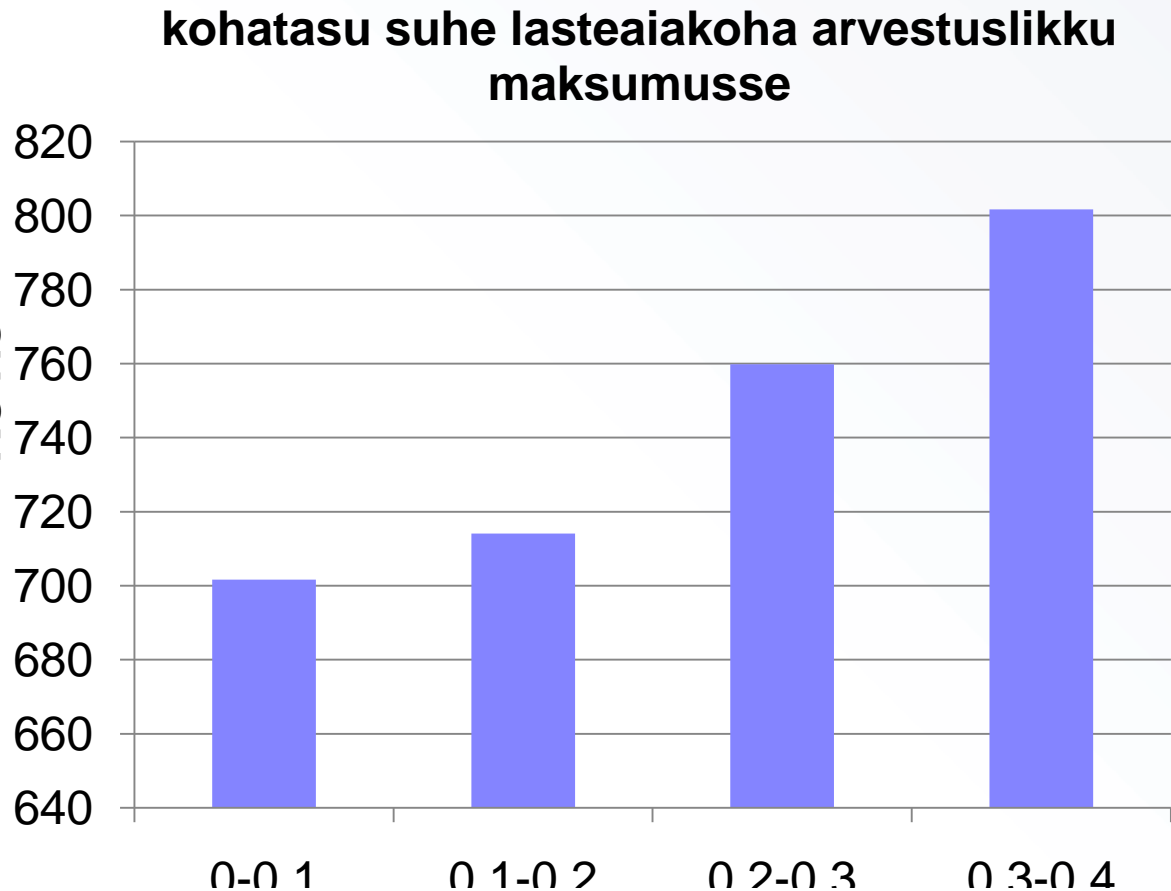
- Rühmas 1 õpetaja + 2 spetsialisti võimaldaks tõsta allesjäävate õpetajate keskmist palka 32%. Kehtib eeldusel, et spetsialistide palk ei suurene.
- Kui asendada 50% õpetajaid spetsialistidega ja tõsta ka spetsialistide keskmist palka 10%, saaks õpetajate palka tõsta 12%.

Mida suurem on kohatasu osakaal koha kuludes, seda kõrgem on lasteaiaõpetaja palk

kohatasu vahemik kuus (eurot)	Lasteasutuste osakaal
0-10	5,5%
10-20	25,7%
20-30	15,5%
30-40	10,4%
40-50	29,3%
50-60	10,9%
60-70	0,9%
70-80	1,4%
80-90	0,4%

lasteaiaõpetaja keskmine palk KOVis

Millise rahalise mõjuga tuleks arvestada (arvestuslik keskmine üldistatud mõju)

Muutusi vajavad valdkonnad:

- Suurendada teenuse pakkumise paindlikkust, KOVide otsustusõigust ja võimekust.
- Parandada teenuse kvaliteeti panustades kõrgharitud õpetajatele ja last toetavatele tegevustele.
- Parandada teenuse kättesaadavust.

Mõnede ideede võimalik üldine rahaline mõju:

15,8 miljonit eurot hoiaks kokku üldvalitsemiskulude efektiivsemast kasutamisest (üldvalitsemiskulu on 89 eurot üle 5000 elanikuga KOVis/146 eurot alla 5000 elanikuga KOVis)

994 eurot (753 eurot + 32%) võiks olla õpetaja keskmine palk 1+2 koosseisu juures

Vähem kui 1,7 miljonit eurot maksaks riigile lasteaiaõpetajate palgatoetuse taastamine põhimõttel, et saavutada esmalt palgatase 85% 2015.aasta õpetaja alampalgast (eeldusel, et riik ja KOVID panustavad 40/60 vahekorras)

4,8 miljonit eurot vähem tulu KOVIDele vabastaks kohatasust 6-7 aastased lapsed

**Riigikontrolli aruannete täistekstid
kättesaadavad**
www.riigikontroll.ee